

Jättiputkikasvusto

Jättiputket

Heracleum persicum -ryhmä

Jättiputket valtaavat kasvutilaa muilta lajeilta, yksipuolistavat maisemaa ja ovat vaarallisia ihmisen terveydelle.

Nopeasti leviävä ja tiheitä kasvustoja muodostava jättiputki on haitallisimpia vieraskasvilajeja koko EU:n alueella. Puutarhoista karanneena laji leviää luontoon ja valtaa kasvutilaa muilta lajeilta. Kasvi on vaarallinen myös ihmisen terveydelle, jättiputken kasvineste saattaa aiheuttaa palovamman kaltaisia ihovaurioita reagoiessaan auringonvalon kanssa.

Suomessa tiedetään monta tuhatta jättiputken esiintymää koko maassa. Vieraslajilaki velvoittaa maanomistajaa torjumaan jättiputkia omilta mailtaan. Sitkeän jättiputken torjunta on työlästä ja kallista ja voi kestää vuosia. Tärkeintä on estää uusien esiintymien muodostuminen. Se voi tehdä huolehtimalla, ettei jättiputken siemeniä sisältävä kasvijäte tai maa-aines siirry uusille alueille.

Jättiputken torjunnassa suojavaatetus on välttämätön.

Kukintojen poisto estää jättiputken leviämistä.

Leikkaa jättiputken kukinnot jätessäkiin ja hävitä esim. polttokelpoisena sekajätteenä.

Lajin kuvaus

- Kookas, yli kolmemetriseksi kasvava monivuotinen sarjakukkaiskasvi (*Apiaceae*).
- Valkeat kukinnot ovat jopa puoli metriä leveitä.
- Paksut varret ovat karvaisia ja niissä on punaisia laikkuja.
- Liuskaiset lehdet ovat läpimitaltaan jopa 1,5 metriä.
- Heinä-elokuussa kukkiva kasvi tuottaa jopa kymmenen tuhatta siementä.
- Siemenet itävät hyvin ja säilyvät itävinä maassa vuosia.
- Suomessa kasvaa kolme jättiputkilajia: kaukasianjättiputki (*Heracleum mantegazzianum*), persianjättiputki (*H. persicum*) ja armenianjättiputki (*H. sosnowskyi*), jotka ovat hyvin samannäköisiä ja jotka kaikki ovat haitallisia vieraslajeja.
- Jättiputken lehdet, kukinnot ja varsi ovat huomattavasti suurempia kuin esim. karhun-, väinön- tai ukonputkella.

Torjunta

- Jättiputkien hävittämisessä suojaava vaatetus ja silmäsuojaus ovat välttämättömät.
- Jos kasvinestettä joutuu iholle, iho on pestävä runsaalla vedellä.
- Torjuntatapoja on monta. Sopivan keinon valinta riippuu kasvuston koosta, sijainnista ja iästä.
- Torjunnassa kannattaa suosia mekaanisia keinoja, kuten kitkentä, juurten katkaisu lapiolla, niitto ja kukintojen poisto.
- Paras torjunta-aika on keväällä, kun kasvit ovat pieniä. Silloin myös kasvijätteiden määrä on vähäinen.
- Kukintojen poisto loppukesällä estää siementen varisemisen maahan.
- Leikatut kukinnot ja siemeniä sisältävät kasvijätteet pitää hävittää esim. polttokelpoisena sekajätteenä.
- Pienen kasvuston voi peittää mustalla muovilla.
- Torjunta-aineita voi harkiten käyttää laajoissa esiintymisissä, muttei lähellä vesistöjä.

Kuvat: Miia Korhonen/Luontoturva

Ilmoita uusi jättiputkihavainto vieraslajit.fi-portaaliin.

Löydät sivustolta lisätietoa myös [jättiputkista](#) ja [niiden torjunnasta](#) sekä vieraslajikasveja sisältävän [jätteen käsittelystä](#) ja [hävittämisestä](#).